

РЕЗЮМЕ

НА МОНОГРАФИЯТА „ТВОРБИ ЗА КЛАВИРНО ДУО ОТ КОМПОЗИТОРИТЕ АЛЕКСАНДЪР ЙОСИФОВ, ГЕОРГИ КОСТОВ И ВИКТОР ЧУЧКОВ“

АВТОР: гл. ас. д-р Лилия Костова

Подемът на жанра “клавирно дуо” и интересът ми към него, както и респекта и уважението, които изпитвам към колегите от специалност “камерна музика”, продиктуваха темата и ме мотивираха да напиша този хабилизационен труд.

Обект на изследването са избрани произведения от творчеството за клавирно дуо на българските композитори: Александър Йосифов, Георги Костов и Виктор Чучков, като всеки в обвързаността си със съвременното изкуство намира своя уникален стил да изрази себе си и присъствието си в българската музикална култура. “Рондо-виртуозо бис” от Александър Йосифов, “Петрунините метаморфози” от Георги Костов и “Копнеж по Бетовен” от Виктор Чучков за първи път са обект на научно изследване.

Предмет на изследването са интерпретационните трудности в избраните произведения за клавирно дуо от българските композитори. Разглеждане на структурните особености, специфичността на музикалния език и способите за изпълнителска изразност в творбите. Преценка на звуковия и тембров баланс.

Целта на изследването е максимално задълбочено проучване на обекта, което да спомогне за извеждането на аргументирани препоръки и конкретни насоки за разрешаването на изпълнителските проблеми, които възникват в процеса на интерпретация. Достигане на логически изводи в контекста на съвременното музикално изкуство, като част от българската и световна музикална култура.

Задачи:

- на базата на изследването и изучаването на творбите за клавирно дуо да се дефинират и разграничат отделните изпълнителски трудности, изискващи специфична работа и внимание от страна на пианистите по време на изпълнителския процес.
- да се направи анализ на формата като структура, процесуалност в драматургичния план, техническа трудност на музикалния материал.

Методи: аналитичен метод, практическо усвояване и изпълнение на творбите, изследователска дейност в колаборация с автора. Индуктивен и дедуктивен метод. Сравнителен метод.

Обществената дейност на Александър Йосифов, Георги Костов и Виктор Чучков в глобалното културно пространство им отрежда ролята на посланици на българското музикално творчество, а капиталният им труд спомага за предначертаването на параметрите за нови бъдещи поколения творци. Оценявам високо възможността да контактувам през годините с композиторите, за които пиша с чувство на уважение и почит. Творческата среда в която съм израснала е благоприятствала за професионалното ми развитие в областта на музиката, както и за формирането на интереса ми към българската съвременна музика. Обективните фактори, заедно със субективните, като желанието ми да бъда пианист-изпълнител, допринасят да изследвам с интерес различни камерни творби, търсейки индивидуалния авторски почерк и правейки опити за “разгадаване” на авторския замисъл. Присъствието ми от дете, като слушател на концерти с български премиери преминали с голям успех, от рано са предизвиквали у мен възхищение и почитание към българското музикално изкуство. Житетския ми път по естествен начин е свързан с изпълнителско-творческия процес, като с годините професионалното ми изграждане и натрупване на опит формираха и стремежа да израствам като преподавател, който да съдейства и благоприятства развитието на по-младите таланти. Дейността ми в НМА “Проф. Панчо Владигеров” е тясно свързана с българския репертоар, който присъства при обучението на инструменталистите в специалността “Камерна музика”. Ангажирана съм с подготовката, репетиционния процес и представянето на различни произведения от камерни ансамбли, които изискват сериозен художествено-технически подход, ясна концепция и задълбочени познания в областта, водещи до безпроблемно овладяване на интерпретацията в ансамбъла.

За изборът ми на темата допринесе и факта, че практическата страна на жанра „клавирно дуо“ изисква обстойни научни изследвания в областта с цел достигане на интензитета на практиката и скъсяване на дистанцията получаваща се в резултат от динамичния темп и на изпълнителския, и на композиторския постоянен активитет.

Аргументираните ми изводи са резултат от аналитично-структурния и изпълнителски прочит на творбите, както и от колаборацията с авторите им, при изясняването на художествената идея и стилистика. Срещите и разговорите с първоизточниците спомагат за доближаването до най-точните указания и препоръки за осъществяването на авторските виждания за интерпретация.

В случая, всеки един от разглежданите композитори е предоставил базата за научната разработка на съвременните му постижения в областта на камерната музика. В трудът се осветляват множество аспекти свързани с проблемите, които възникват при процеса на интерпретация на конкретните творби.

За подробното проучване на разглежданите произведения в труда са допринесли:

1. Личните ми наблюдения върху композиторите и тяхното музикално творчество.
2. Реализацията на премиерите на “Петрунините метаморфози” и “Закачка”, както и аудиозаписа ми в БНР на варианта на “Петрунините метаморфози” за пиано и симфоничен оркестър направен юли месец през 2017г. под диригентството на Григор Паликаров.
3. Изпълнението на “Рондо виртуозо – бис” на Международния академичен конкурс “Yamaha” (2003) по препоръка на автора му, което безспорно допринася за спечелването на първото място от дуото Лилия Костова – Георги Черкин и блестящите отзиви от проф. Сачико Кодама за българския ансамбъл и произведението.
4. Като асистент на проф. Виктор Чучков съм имала възможността да се запозная с различни материали и лични записи на негови камерни произведения. По време на учебния процес, авторът в качеството си на преподавател, подробно е разяснявал вижданията си за “Копнеж по Бетовен” и лично е изпълнявал произведението представено с мен, както и със студенти от класа.
5. Участвала съм в редица камерни ансамбли, като изявите ми в клавирно дуо с именити пианисти като : Томислав Байнов, Ростислав Йовчев, Йовчо Крушев, Александър Райчев – син, Евгения Симеонова и Георги Черкин са благоприятствали натрупването на опит и знания в областта.
6. Докторската дисертация, която защитих пред ВАК през 2010г., е на тема: “Интерпретационни подходи и анализи за разрешаване на проблема “традиция-новаторство” в избрани творби за клавирно дуо от съвременни български композитори” и хабилитационният труд се явява логично разширение и продължение на докторския труд.

ПРИНОСИ

1. В труда се изказват за първи път препоръки и насоки за разрешаването на проблематиката свързана с процеса на интерпретацията в конкретно разглежданите произведения от Александър Йосифов, Георги Костов и Виктор Чучков.

2. За първи път се прави обстоен анализ и за първи път са обект на научно изследване “Рондо-виртуозо бис” от Александър Йосифов, “Петрунините метаморфози” от Георги Костов и “Копнеж по Бетовен” от Виктор Чучков. Изведени са изводи, следвайки като основна теза за изпълнителския прочит индивидуалните виждания на всеки един от авторите.

3. Трудът може да послужи за база на по-нататъшни научни изследвания в областта, както и да бъде учебно помагало за младите пианисти, които се интересуват от жанра “клавирно дуо” и по-специално от творчеството на българските композитори.

4. Изведени са начини свързани с анализиранияте творби за успешно преодоляване на различни интерпретационни проблеми, възникващи при изпълнителския процес в клавирното дуо.

5. Принос е и използването на автентични материали: нотни ръкописи и непубликуван досега снимков материал. Освен че изводите се основават на препоръките на самите автори и работата с тях, те са пряко свързани и с подходите и описаните принципи за преодоляването на интерпретационните трудности. Тяхната ефективност е практически проверена чрез личния ми професионален опит, като инструменталист в ансамбъл “клавирно дуо” и преподавател по камерна музика.

Съдържанието на труда се състои от: Увод; Кратка творческа биография на проф. Александър Йосифов; Интерпретационни аспекти и художествен анализ на произведението за четири ръце “Рондо-виртуозо бис” от Александър Йосифов; Кратка творческа биография на проф. Георги Костов; Музикално-структурен анализ на “Петрунините метаморфози” за две пиана от Георги Костов. Аспекти на интерпретационните трудности в творбата и препоръчителни начини за преодоляването им; Интерпретационни аспекти и композиционна техника при преработката на “Закачка” за четири ръце от Георги Костов; Кратка творческа биография на проф. Виктор Чучков; Изпълнителски подходи за разрешаването на интерпретационни проблеми и музикално-структурен анализ на творбата “Копнеж по Бетовен” от Виктор Чучков; Заключение и финални изводи; Приноси; Библиография.

Обемът на труда отговаря на законовите изисквания за монография, като текстът е разпределен в 138стр. с включени нотни примери и снимков материал.